

Raili Pelttari

Ainon
ja Reijon
vuosikymmenet

Ainon ja Reinon vuosikymmenet

© 2022 Raili Pelttari

Taitto ja kansi: Books on Demand

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-9315-2

Ainon ja Reinon vuosikymmenet

Kirjassa esiintyviä henkilöitä

Lohela	syntynyt	kuollut
Yrjö Henrik (Heikki)	1894	1963
Greta Stiina puoliso 1	1889	1942
Elina Himanen puoliso 2	1890	1980 poika Seppo Himanen

Lapset

Väinö Pietari	1915	1970
Kaarlo Henrik	1919	1958
Johanna Elisabet (Hanna)	1921	2000
Matilda Valpuri (Vappu)	1925	2007
Reino Eerikki	1929	2001
Aino Maria	1932	2019

Hannus

Niilo Sylvester Vesteri	1901	1939
Martta Sofia Eliaksen tytär	1906	1998

Lapset

Margit Sylvia	1928	2006
Reijo Sylvester	1930	2015
Eero Asser	1933	2017
Raija Anneli	1935	2014
Yrjö Juhani Vesterinpoika	1937	1948

Esipuhe

Tämä kirja on rehellisyyttä tavoitteleva kertomus kahdesta ihmisestä kahdeksan vuosikymmenen ajalta. Kirjoittaja on päähenkilöiden Ainin ja Reijon tytär Raili.

Tunsin voimakasta tarvetta kertoa vanhempieni tavallisesta, mutta myös tavattomasta elämästä.

Me kaikki elämme elämämme ja häiviämme, aivan kuin olimme olleet vain unikuvia, jotka haihtuvat pois ja kukaan ei muista meitä enää. Pyrin omalta osaltani tallentamaan vanhempieni elinaikaa ja heidän muistoaan itselleni ja ihmisille, jotka tunsivat heidät. Kertomuksessa on varmasti jotain tuttua myös ihmisille, jotka elivät noita samoja vuosikymmeniä ja joille ihmisyyks ja toisista välittäminen on tärkeää. Ihmisille, joita menneisyys kiinnostaa.

Toivon myös, että lapseni ja lastenlapseni löytävät mummun ja papan tarinasta jotain mieleen painuvaa itselleen. Olen itsekin elänyt suurimman osan noista vuosikymmenistä mistä kerroin. Kirjan sisältö perustuu pääosin omaan muistiini, sukulaisen ja ystävien kertomuksiin. Viimeisinä elin vuosinaan äitini kertoi paljon elämästään, aivan kuin perintönä minulle. Nyt haluan jakaa sitä. Olen noista keskustelu hetkistä kiitollinen.

Kirjoja kirjoitetaan yleensä eri alojen sankareista ja merkkihenkilöistä. Kuitenkin me kaikki olemme sankareita, niin kuin laulussa lauletaan. Jokaisen ihmisen elämässä on jotain merkittävää ja talteen pantavaa. Siksi päätin kirjoittaa ensimmäisen kirjani elämäni tärkeimmistä ihmisistä.

Nämä hetket ja tapahtumat ovat vain pieni ja kapea alainen raapaisu kaikesta siitä, mitä yhden ihmisen elämässä tapahtuu. Olen yrittänyt löytää jotain oleellista molemmista päähenkilöistä ja heidän tavastaan olla ja elää. Menneisyys on aina kiehtonut minua. En halua peittää sitä nykyisyydellä, vaan tahdon ottaa siitä selvää ja tehdä siitä varmaa, niin että voin seistä sen päällä. Näin opin tuntemaan myös itseäni.

Lohelan tila

Lohelan tilan kantaisä Heikki Lohela ja kantaäiti Gretta Lohela muuttivat Laitasaaresta torppareiksi Sanginjoelle v 1927. He saivat sieltä vuokralle maatilaa. Tila oli lohkottu erilleen Pelkosen ja Vaaran tiloista.

Heikin ja Gretan perheeseen kuului muuttovaiheessa neljä lasta, Väinö, Kalle, Hanna ja Vappu. Perhe sai käyttöönsä pienen, yhden huoneen torpan, mutta pian Heikki alkoi rakentaa uutta taloa. Hän kävi töissä Vaaran tilalla ja raivasi peltoa omalla vuokratilallaan, apunaan vain hevonen.

Lohelan tilan uusi talo rakennettiin mäen päälle kuivalle kivikkoiselle kankaalle. Rakentaminen tuohon paikkaan on vaatinut paljon sinnikkyyttä ja voimaa, koska koneita ei ollut. Niin rakentui talo nimeltään Autere. Se sijaitsee mäen eteläpuolella, itä länsi suunnassa. Pihapiiri on suojassa pohjoistuulelta ja on erittäin aurinkoinen ja kuivaa keväällä nopeasti, koska aurinko paistaa siihen lämpimästi pitkän päivän ajan.

Torpparit maksoivat torppansa vuokran tekemällä päivätöitä eli taksvärkkiä vuokranantajan tilalla. Työtä oli paljon ja torpparit olivat lujilla. Elämä oli siis fyysisesti vaativaa. Nuori 32-vuotias Heikki jaksoi ja oli motivoitunut tilan raivaamiseen, tavoitteena lunastaa se kokonaan itselle. Hän alkoi raivata peltoja mäen alapuolella oleville metsä niityille. Työ Vaaran talossa vei paljon aikaa ja voimia, mutta toivoa oli.

Heikki rakensi myös navetan, mihin mahtui enintään kolme lehmää ja hevonen. Sauna rakennus välttämättömänä pesutilana nousi myös pihapiiriin. Myöhemmin siihen tuli myös vilja-aitta varastointeen.

Sodan jälkeen vuonna 1947 Heikki lunasti Lohelan tilan itselleen.

Suomen eduskunta oli vuonna 1906 laatinut lain, minkä

perusteella torppareilla oli mahdollisuus lunastaa itselleen vuokraamiaan maita. Lakia ns. torpparilakia, täydennettiin sisällissodan jälkeen v 1918. jolloin se koski torppareiden lisäksi myös mäkitupalaisia ja muita vuokraviljelijöitä. Tämä laki laajensi Suomessa itsenäistä pienviljelijäluokkaa ja antoi suurelle viljelijä joukolle omaa maata.

Kylä kasvoi ja kehittyi vuosien mittaan maanviljelijöiden, eli tilallisten, torppareiden ja mäkitupalaisten toimesta. Metsiä muutettiin pelloiksi ja karjaa kasvatettiin.

Muhoksen kunta rakennutti Sanginjoelle koulun ja kylällä oli myös kauppa. Sähköjä ei ollut vielä vedetty, ne tulivat vasta 1952. Maantie rakennettiin 1957–58. Sitä ennen taloihin kuljettiin joen rannassa luikertelevaa kärrytietä pitkin. Siitä pääsi liikkumaan myös hevosella.

Syntymä

Maaliskuun aamu hämyssä vuonna 1932 Lohelan talon kamarissa syntyy tyttölapsi.

–Mitä tuo märinä tuolla kamarissa on, ihmettelee kaksi ja puolivuotias Reino poika ruskeat silmät pyöreinä, ääni väristen.

Kukaan ei vastannut, sillä pirttiin laskeutui hiljaisuus, kun Silta Riitu, paikallinen lapsen päästäjä, avasi oven ja astui kamarista pirtin puolelle.

–Teille on syntynyt pikku sisko. Vaikuttaa ihan terveeltä pennulta, ainakin huudosta päätellen, totesi Riitu ja alkoi kannella vesiä pois kamarista.

Greta äiti köllöttelee vielä voipuneena vuoteella, kun Reino poika kipaisee hänen viereensä turvaa hakien. Kaikki tämä hyörinä ja oudot äänet ovat saaneet hänet pelokkaaksi. Viisi muuta lasta ovat jo sen verran iällä, että ymmärtävät vain tarkkailla tilannetta ja olla hiljaa.

Leivinuunissa ja hellassa palaa vielä tuli. Greta oli sytyttänyt tulet ennen synnytyksen todellista alkua. Hellalla on isoja lämpimiä kattiloita ja vateja pesua varten.

Synnyttäminen oli Gretalle jo tuttua hommaa, sillä tämä synnytys oli jo yhdeksäs.

Tuvan lämpö hellii kaikkia ja se ehti levitä kamariinkin ennen kuin ovi suljettiin. Silta Riitu on toiminnan nainen ja tottunut tekemään työtään monenlaisissa tuvilla. Hän huomasi kamarin nurkassa olevan pönttöuunin ja lattialla pieniä klapeja. Niinpä hän siinä synnytyksen edistyessä sytytti tulen, jotta kamarin lämpö ei pääse laskemaan. Vastasynnytyn tarvitsee lämpöä ympärilleen, sekä fyysistä että henkistä. Sen Riitu tiesi ja ymmärsi.

Isä Heikki oli ollut nyt poikkeuksellisesti hoitamassa navetatöitä vaimon synnytyksen vuoksi. Talossa on kaksi lehmää ja

Ainon ja Reijon vuosikymmenet on vertaansa vailla oleva rakkaustarina 63 vuotta yhdessä eläneestä ihmisestä.

Miehestä, jota ei saunassa palellut eikä pakkasessa tullut hiki ja naisesta, joka lauloi aina kun oli mahdollista.

Heitä yhdisti huumori ja samanlaiset elämänarvot: intohimo, rehellisyys ja aitous.

Nämä vaatimattomista oloista lähteneet ihmiset elivät rikkaan elämän kahdeksan vuosikymmenen aikana.

Kohtalo johdatti heidät toistensa luokse ja inhimillisyys sekä rakkaus elämää kohtaan kannattelivat heitä aina.

- He näkivät miten maailma muuttui, mutta jotain tärkeää pysyi muuttumattomana.

BoD

9 789528 093152